

INFORME FINAL

**EL VALOR DE LA RECERCA FORMATIVA PER A LA
INNOVACIÓ DOCENT I EL
DESENVOLUPAMENT COMPETENCIAL.**

**CONVOCATÒRIA D'AJUTS PER AL DESENVOLUPAMENT DE
PROJECTES D'INNOVACIÓ DOCENT A LA UB.
[2012PID-UB/117]**

Responsable: MARTA SABARIEGO PUIG

Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació.
Facultat de Pedagogia

GENER DE 2014

ÍNDEX DE L'INFORME

0. DADES DEL PROJECTES I RESUM

1. INTRODUCCIÓ

2. ACTUACIÓ D'INNOVACIÓ DOCENT

a. Context d'aplicació

b. Objectius

c. Metodologia

d. Recursos i suports emprats

3. RESULTATS I CONCLUSIONS

4. REFERENTS BIBLIOGRÀFICS

5. ANNEXOS

Dades del projecte i resum

41

Títol del projecte	El valor de la recerca formativa per a la innovació docent i el desenvolupament competencial. 2012PID-UB/117
Responsable	MARTA SABARIEGO PUIG
Participants	MARTA SABARIEGO PUIG JORDI DEL BARRIO DOMENECH, TRINIDAD DONOSO VAZQUEZ, VANESA BERLANGA SILVENTE FRANCESC MARTINEZ OLMO MARIA JOSE RUBIO HURTADO RUBEN ANGLES REGOS MARIA DEL PILAR FOLGUEIRAS BERTOMEU BERTA PALOU JULIAN GEMMA PUIG LATORRE ANGELINA SANCHEZ MARTI VANESSA SORIA ORTEGA MERCEDES TORRADO FONSECA ANNA VELASCO MARTÍNEZ ANTONIO RUIZ BUENO RUTH VILA BAÑOS ERIKA ROSA LOPEZ DAVILA
Facultat, Ensenyament en el que s'ha implementat el PID	Facultat de Pedagogia. Grau de Pedagogia de la Facultat de Pedagogia. Equips docent de les assignatures: 'Informàtica aplicada a la recerca educativa' i 'Orientació i Gènere', ambdues assignatures optatives del mateix ensenyament. Facultat de Formació del Professorat. Grau d'Educació Infantil. Equip docent de l'assignatura "Observació i Innovació a l'aula" que cursa obligatòriament tot l'alumnat.

Resum:

El projecte ha consistit en la introducció d'innovacions docents en dues assignatures del Grau de Pedagogia de la Facultat de Pedagogia ('Informàtica aplicada a la recerca educativa' i 'Orientació i Gènere') i una assignatura del Grau de Mestre en Educació Infantil de la Facultat de Formació del Professorat ('Observació i Innovació a l'aula') promovent la investigació formativa com a eina pedagògica.

Conscients que la configuració de l'Espai Europeu d'Educació Superior planteja un gran repte per a l'aprofundiment de la investigació en el nou marc formatiu universitari, aquest projecte ha volgut validar mètodes d'ensenyament per al desenvolupament competencial (De Miguel, et al., 2006) que operativitzen la investigació formativa: l'Aprenentatge Basat en Problemes, l'Aprenentatge orientat a Projectes i l'ús de les narratives digitals (Rodríguez i Londoño, 2009) per fomentar l'autoaprenentatge i l'autogestió del coneixement.

Els resultats obtinguts evidencien el valor d'aquestes estratègies pedagògiques instrumentalitzades per la investigació formativa per a l'assoliment de tres competències transversals comunes a la Universitat de Barcelona (Vicerectorat de Política Docent, 2008): el compromís ètic, la capacitat d'aprenentatge i responsabilitat, i la capacitat comunicativa. A més també animen a avançar en el treball interdisciplinari per a l'avaluació de les mateixes, mitjançant l'elaboració de rúbriques específiques coherents amb les innovacions docents en les assignatures implicades.

Paraules clau:

Innovació docent, portafolis digital, narrativa digital, recerca formativa, competències transversals.

Introducció

41

El procés de convergència europea suposa un canvi en l'escenari universitari que en el context del professorat es tradueix en noves funcions, rols i tasques assignades: el professorat, a més de ser el responsable de l'aprenentatge dels sabers i habilitats d'una disciplina, ha d'ajudar a desenvolupar les competències que habiliten l'estudiantat per a la pràctica professional, contribuint a la millora del rendiment acadèmic i el seu aprenentatge.

Aquest projecte d'innovació docent està centrat en la millora del procés d'ensenyament-aprenentatge de l'estudiantat dels actuals Graus de Pedagogia i Educació Infantil de la Universitat de Barcelona, promovent la recerca formativa com a eina pedagògica.

Conscients que la configuració de l'Espai Europeu d'Educació Superior planteja un gran repte per a l'aprofundiment de la investigació en el nou marc formatiu universitari, el present projecte pretén impulsar noves tècniques per 'ensenyar utilitzant el mètode d'investigació' i 'aprendre fent investigació' en aquestes disciplines, unes estratègies pedagògiques de primer ordre tant pel desenvolupament competencial com per a la formació de futurs professionals, capaços de reactualitzar-se permanentment i plantejar solucions en la seva tasca quotidiana.

Dins del marc de l'espai europeu d'educació superior (EEES) i del projecte Tuning aquests nous reptes també impliquen desenvolupar punts de referència comuns en el context de les diferents disciplines d'aprenentatge a l'hora d'elaborar programes d'estudi comparables, compatibles i transparents.

Des d'aquestes consideracions neix el present projecte amb la voluntat de coordinar i harmonitzar mètodes docents i activitats educatives instrumentalitzades per la recerca en les tres assignatures anteriors per l'assoliment prioritari de quatre competències transversals comunes a la Universitat de Barcelona (Vicerectorat de Política Docent, Aprovat pel Consell de Govern de la UB de 10 d'abril de 2008):

- Compromís ètic. Capacitat de crítica i autocrítica constructiva. Capacitat de mostrar actituds coherents amb les concepcions ètiques i deontològiques, tot respectant i fomentant els valors democràtics, la igualtat de gènere, la no discriminació de persones amb discapacitat, l'equitat i el respecte als drets humans.
- Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat. Prendre consciència del propi procés d'aprenentatge i autoregular-lo. Capacitat d'anàlisi, de síntesi, de visions globals i d'aplicació dels sabers a la pràctica. Mostrar interès per aprendre al llarg de la vida i actualitzar les pròpies competències i els punts de vista professionals, de manera autònoma, orientada o dirigida segons les necessitats de cada moment.
- Capacitat comunicativa. Comprendre i expressar-se oralment i per escrit en català i castellà i en una tercera llengua, amb incorporació de tots els elements visuals i auditius, disponibles i necessaris en cada cas, per tal de comunicar-se de manera eficaç i eficient en diferents entorns i per a diferents funcions. Capacitat de cercar, usar i integrar la informació.
- Treball en equip. Col·laborar amb els altres per construir un projecte comú. Ser capaç de col·laborar en equips interdisciplinaris, d'assumir diferents rols en les dinàmiques dels equips de treball i de liderar-los si s'escau.

Totes elles són coherents amb les competències transversals específiques de cada titulació i apareixen contemplades en els plans docents de les assignatures implicades però de vegades són de difícil operativització pràctica.

En aquest sentit, el projecte és una oportunitat davant l'exigència de fer-hi front els equips docents, individualment i coordinadament, i proposar noves perspectives de construcció, treball i integració real de la interdisciplinarietat per la promoció d'un alumnat amb una formació global de qualitat.

Actuació d'innovació docent

Context d'aplicació

El context d'aplicació d'aquest PID 2012 ha estat els actuals Graus de Pedagogia i Educació Infantil de la Universitat de Barcelona. Els integrants del projecte són els equips docents de:

a) Dues assignatures del Grau de Pedagogia:

- **"Informàtica aplicada a la recerca educativa"**, assignatura optativa de 1er cicle, de 3 crèdits, amb un volum de 70 alumnes durant el curs 2012-13.
- **'Orientació i Gènere'**, assignatura optativa de 3 crèdits, impartits en dos grups de 3er i 4art per curs acadèmic., essent el total d'alumnat 40 persones durant el curs 2012-13.

b) Una assignatura del Grau d'Educació Infantil:

- **'Observació i Innovació a l'aula'**, que també cursa obligatòriament tot l'alumnat, 240 alumnes de cada promoció, dividits en cinc grups.

El total de professorat implicat són 15 membres del Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació (MIDE) de la Facultat de Pedagogia de la UB: les tres assignatures objecte d'interès són responsabilitat d'aquest Departament, en tant que unitat acadèmica bàsica, i, més concretament, de l'àrea de metodologia del MIDE, en tant que eix vertebrador dels plans docents i la coordinació del professorat responsable de les assignatures de caràcter metodològic.

Objectius

L'objectiu general del projecte és millorar el procés d'ensenyament-aprenentatge de l'estudiantat, promovent la investigació formativa com a eina pedagògica i valorar les seves possibilitats i eficàcia educativa per al desenvolupament competencial en l'educació superior, així com el treball interdisciplinari per avaluar les competències transversals implicades en les tres assignatures.

D'acord amb aquesta finalitat, es proposen tres **objectius més específics**:

1er- Fomentar el paper de l'autoaprenentatge i l'autogestió del coneixement per part de l'alumnat, a partir d'estratègies docents més instrumentalitzades per la recerca i coherents amb les competències transversals de la Universitat de Barcelona. Aquest objectiu repercuteix a un triple nivell:

- A l'alumnat, per promoure la seva participació activa en processos de construcció del coneixement pel desenvolupament de les competències transversals considerades.
- Al professorat responsable de les assignatures, per dissenyar i posar en marxa actuacions docents via investigació formativa en el marc de cada disciplina.
- A les assignatures implicades en el projecte, per construir la interdisciplinarietat favorable a la integració del coneixement i el pretès desenvolupament competencial de l'alumnat centrat en les competències transversals UB.

2on- Fer el seguiment i avaluar l'experiència viscuda en cada assignatura, recollint dades sobre les noves estratègies i actuacions docents aplicades i el seu efecte en el procés d'aprenentatge de l'alumnat. Aquest objectiu suposa una doble tasca a realitzar en el marc del projecte:

- Avaluar les possibilitats pedagògiques, les aportacions i els inconvenients de les noves metodologies desenvolupades en les assignatures, partir de l'anàlisi de les dades obtingudes de l'alumnat, el professorat implicat directament en aquesta docència i la resta de l'equip del projecte.
- Desenvolupar una proposta d'avaluació formativa en les assignatures implicades en el projecte: identificar i/o elaborar rúbriques per a l'avaluació de les competències transversals comunes a les assignatures.

3er- Difondre i compartir les estratègies pedagògiques dissenyades i el procés d'aprenentatge efectuat per l'alumnat, en el marc d'unes jornades sobre recerca formativa obertes a la comunitat universitària (estudiantat i professorat) i la publicació de les comunicacions i contribucions aportades en un llibre.

Posteriorment, també es planificarà la difusió pública dels resultats obtinguts, les conclusions, i les repercussions de les accions d'innovació empreses en el marc del present projecte per mitjà de publicacions en revistes, congressos i espais per l'intercanvi d'experiències previstos per aquest efecte.

Metodologia

El pla de treball del projecte engloba tres fases diferenciades d'acord amb els objectius anteriors:

FASE 1: PREPARACIÓ DE LES ESTRATÈGIES DOCENTS A IMPLEMENTAR EN CADASCUNA DE LES ASSIGNATURES.

Consisteix en el disseny de les actuacions d'innovació docent per treballar la recerca formativa i la seva adaptació al context curricular específic de les assignatures implicades, mitjançant les següents activitats:

I- La recerca bibliogràfica i l'anàlisi reflexiva del valor de la recerca formativa com a estratègia pedagògica. Es preveu la lectura i anàlisi reflexiva de la literatura més rellevant sobre investigació formativa aplicada de l'ensenyament superior per part de l'equip (Anzola-Morales, 2005; Cortés-Nieto et al., 2008; Hernández, 2003; Mateo, 2006; Parra Moreno, 2004; Restrepo, 2003).

II- La proposta de noves activitats per desenvolupar les competències transversals UB en el marc de cada assignatura.

D'acord amb aquest marc conceptual, la següent activitat consisteix en el disseny de les innovacions per part del professorat responsable de cada assignatura. Es tracta de 'donar forma' a mètodes didàctics alternatius d'acord amb tres dimensions d'aplicació bàsiques:

- Els principis pedagògics clau de la recerca formativa (Ciro, 2004: 73-74): la pregunta i el dubte, la no directivitat i la docència inductiva.
- El treball interdisciplinari per l'assoliment de les competències transversals UB. L'objectiu del projecte és augmentar el nivell d'aquest desenvolupament competencial comú,

considerant la seva correspondència amb les competències transversals específiques que apareixen en el pla docent de les assignatures.

- Els productes que l'alumnat ha de construir fruit del procés d'aprenentatge realitzat: en les tres assignatures metodològiques consistirà en l'elaboració de portafolis o narratives digitals (Rodríguez i Londoño, 2009) per reconstruir, donar significat i reflexionar sobre l'experiència d'aprenentatge.

41

III- El disseny d'un sistema d'avaluació formativa coherent amb les actuacions docents i orientat a les competències preteses.

La tercera activitat d'aquesta fase del projecte és l'elaboració d'unes rúbriques per avaluar el treball de l'alumnat durant el desenvolupament de les innovacions i contribuir a la millora dels processos d'ensenyament-aprenentatge. Es preveuen dos tipus d'estratègies d'avaluació formativa:

- Activitats d'autoavaluació formativa, a través de les narratives digitals com a eina complementària amb aquesta finalitat avaluativa.
- Devolucions orientades per matrius de valoració de les competències transversals considerades, amb els criteris d'avaluació i els nivells d'execució associats ben clarificats.

FASE 2: IMPLEMENTACIÓ, SEGUIMENT I AVALUACIÓ DE L'EXPERIÈNCIA VISCUDA EN CADA ASSIGNATURA.

Consisteix en la posada en marxa de les noves actuacions docents i les propostes d'avaluació formativa dissenyades en la fase anterior, d'acord amb la temporalització que s'especifica per cadascuna de les assignatures:

- Informàtica aplicada a la recerca educativa (Grau Pedagogia): 1er-2on. curs/ 2on. Semestre (FEBRER 13-MAIG 13)
- Orientació i gènere (Grau Pedagogia): 3er-4art curs./ 2on. semestre (FEBRER 13-MAIG 13)
- Observació i innovació a l'aula (Grau d'educació infantil): 2on curs./ 2on. Semestre (FEBRER 13-MAIG 13)

El pla de treball previst implica la realització de les següents activitats:

I- El seguiment de les innovacions introduïdes per valorar les possibilitats pedagògiques, les aportacions i els inconvenients de les actuacions docents desenvolupades en les assignatures. A aquest efecte es preveu el disseny i la passació de 3 tècniques avaluatives per obtenir la informació:

- Un qüestionari on-line dirigit a tot l'alumnat de les assignatures implicades per conèixer la seva opinió i valoració de les propostes docents, recopilar indicadors d'assoliment dels objectius pretesos i considerar les propostes d'optimització del procés d'ensenyament-aprenentatge des de la seva perspectiva.
- La complementació d'una fitxa de seguiment per part del professorat implicat directament en aquesta docència per sistematitzar el procés seguit i obtenir evidències del treball realitzat.
- El registre de les actes de les sessions de treball de l'equip del projecte per presentar, debatre i valorar les diferents propostes d'innovació i treballar la interdisciplinarietat.

II. L'aplicació de la proposta d'avaluació formativa dissenyada en la fase anterior per atendre la complexitat del desenvolupament de les competències transversals: les activitats d'autoavaluació de l'alumnat i les rúbriques per les devolucions orientades durant el període de docència de cada assignatura (veure instruments de l'activitat III de la Fase I).

FASE 3: DIFUSIÓ DELS PRODUCTES, ELS RESULTATS I LES CONCLUSIONS OBTINGUDES ARREL DEL PROJECTE

Pel desenvolupament d'aquesta fase es preveu:

- I- L'organització d'unes jornades obertes a la comunitat universitària (alumnat, professorat) per difondre l'experiència i els resultats obtinguts.
- II- La planificació de la difusió pública dels resultats obtinguts i l'experiència realitzada, per mitjà de publicacions en revistes i participant en congressos i espais per l'intercanvi de l'experiència (congressos, jornades d'innovació docent).

Procés realitzat

El desenvolupament d'aquest pla de treball ha comportat un doble nivell d'activitats per la consecució dels objectius proposats: **reunions particulars en el marc de cada equip docent** per elaborar les innovacions previstes i **les reunions en gran grup** per posar en comú el treball realitzat en petit grup i per fer la formació corresponent per avançar en aquest procés.

41

A continuació es detallen les activitats realitzades a mode d'evidència del procés seguit:

1ª- L'avanç en l'anàlisi reflexiva del valor de la recerca formativa com a estratègia pedagògica a l'ensenyament superior. Fruit d'aquest treball de cerca i estudi documental, es va elaborar un document titulat "LA RECERCA FORMATIVA: UNA EINA PER A LA INNOVACIÓ DOCENT I EL DESENVOLUPAMENT COMPETENCIAL" que fou estat acceptat en el Dipòsit Digital de la UB, dins la col·lecció OMADO (Objectes i materials docents) (accessible a: <http://hdl.handle.net/2445/32423>).

La investigació formativa, denominada "l'ensenyament a través de la investigació" o "la docència investigadora" (Parra, 2004), és una modalitat d'investigació que afavoreix aquest paradigma metodològic a la Universitat, en la mesura que situa a l'alumnat com a protagonista actiu del procés d'aprenentatge. Des de la teoria epistemològica del constructivisme, la investigació formativa fa referència al procés d'aprendre fent investigació o ensenyar utilitzant el mètode d'investigació, un espai de formació que mitjançant el desenvolupament del conjunt d'activitats relacionades amb la investigació es dota als estudiants de les habilitats necessàries per a la producció acadèmica i el desenvolupament professional. (Cortés-Nieto, Londoño-Toro, Lluna d'Aliaga, Palacios- Sanabria, & Torres-Villareal, 2008). La seva concreció en la pràctica particular de cada docent transcorre a través de mètodes didàctics que parteixen de tres grans principis: la metodologia interrogativa, la no directivitat i la docència inductiva. El més interessant d'aquest enfocament metodològic és que l'aprenentatge no només es refereix al coneixement nou que pot i ha d'adquirir l'alumnat, sinó al desenvolupament i evolució de la seva manera i estil d'aprendre i millorar com aplicar aquest coneixement a situacions noves, com integrar les actituds i valors, com posar-los en joc, i com incorporar les tècniques i mètodes a l'hora d'afrontar-les.

2ª- Entre el mes d'octubre el desembre de 2012 es van programar quatre sessions monogràfiques en gran grup per treballar: **les competències transversals** i les **propostes metodològiques dissenyades** en cada assignatura.

a) **Respecte a les competències transversals**, es va fer un repàs de la definició que entre el document de la UB (Vicerectorat de Política Docent, 2008) i el projecte contemplava sobre les quatre competències transversals comunes a treballar (☑Compromís ètic, ☑Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat, Capacitat comunicativa i ☑Treball en equip). També es va procedir a la selecció de la competència transversals a treballar des de cada assignatura. A aquest efecte cadascun dels equips docents van elaborar un document per justificar la coherència del pla docent amb la competència seleccionada: dins l'assignatura "Observació i innovació a l'aula" es treballa la competència capacitat d'aprenentatge i responsabilitat; a l'assignatura "Orientació i gènere" es treballa el compromís ètic i dins l'assignatura "Informàtica aplicada a la investigació educativa" es treballa la capacitat comunicativa.

b) En quant a les **propostes metodològiques**, es va aprofundir en les lectures sobre l'Aprenentatge basat en Competències (Villa i Poblete, 2007), els principis i l'aplicació pràctica del mètode l'ABP (Aprenentatge basat en Problemes) (Soria, 2011) i les modalitats, mètodes i tècniques possibles per dissenyar les innovacions (De Miguel, 2006). A més a més d'aquestes lectures, es va organitzar un **primer taller formatiu** acreditat per l'ICE de la Universitat de Barcelona amb el títol " L'ABP (Aprenentatge basat en Problemes), una metodologia per operativitzar la recerca formativa". Aquesta activitat va tenir lloc el 29 de novembre de 2012 i va anar a càrrec de les professores Mar Carrio (Universitat Pompeu Fabra de Barcelona) i Vanessa Soria (Universitat de Barcelona). A partir d'aquest taller cadascun dels equips docents del projecte va avançar en el disseny de les diferents estratègies docents a desenvolupar en cada assignatura i es van elaborar tres fitxes descrivint les característiques bàsiques de les innovacions proposades:

- Dins l'assignatura "Observació i Innovació a l'aula" la innovació consisteix en elaborar una narrativa digital en grup que l'alumnat utilitzarà per presentar en equip el procés observacional seguit, l'aprenentatge realitzat i els resultats obtinguts en la part final

de l'assignatura (les tres setmanes de classe del mes de juny) davant dels companys i el professorat.

- Dins l'assignatura "Informàtica aplicada a la recerca educativa" la innovació consisteix en l'elaboració d'un portafolis digital per treballar la competències comunicativa escrita lligada a la recerca.
- Dins l'assignatura "Orientació i Gènere" l'alumnat ha dissenyat un portafolis per a la reflexió sobre les pròpies creences sexistes aplicable en els diversos àmbits professionals més significatius per l'alumnat.

41

3ª- Entre el mes de gener i febrer de 2013 es van elaborar **les rúbriques per avaluar les competències transversals** previstes en el marc de cada assignatura, a través de les innovacions anteriors. Aquest treball s'ha realitzat des de cada equip docent a partir de la formació rebuda en tres espais:

1er- L'assistència per part de la persona responsable del projecte al **curs "Elaboració de rúbriques per a l'avaluació de les competències transversals"** a càrrec del professor **Josep Alsina** dins el **Programa de Formació Permanent del professorat de la UB**. L'assistència a aquest espai formatiu va permetre introduir a la resta de l'equip en el tema de les rúbriques i aterrar una primera proposta de treball que es va reforçar a través de l'activitat següent.

2on- La realització **d'un segon taller formatiu** sobre aquest tema acreditat per l'ICE de la UB. Es tracta del taller **"Les rúbriques per avaluar les competències transversals de la Universitat de Barcelona"**, durant els dies 6 de febrer de 2013 i 27 de febrer de 2013, a càrrec del professor Pep Alsina. Aquest taller es va dirigir específicament al professorat del projecte, però donat l'interès que les rúbriques tenen tant per a la gestió de la docència com pels processos d'avaluació de l'alumnat universitari, també es va obrir a tots els membres del Departament MIDE interessats. A partir del taller cadascun dels equips docents implicats en el projecte PID va dissenyar una rúbrica per avaluar la competència transversal seleccionada dins l'assignatura corresponent.

3er- La realització **d'un tercer taller formatiu** el divendres 26 d'abril, "Elaboració De Narratives Digitals En L'àmbit De La Recerca Formativa", a càrrec del Sr. Nicolas Barnés Méndez i el Sr. Sergi Navarro González (ambdós tècnics del Serveis Territorials de Tarragona. Dep. de Justícia), amb el propòsit de d'obtenir-hi les orientacions necessàries per saber dinamitzar el treball i dissenyar el guió de la narrativa a presentar-la l'alumnat de l'assignatura "Observació i innovació a l'aula".

41

4ª- Implementació, seguiment i avaluació de l'experiència viscuda en cada assignatura. (febrer 13-juny 13).

La taula següent (Taula 1) resumeix les innovacions dissenyades per operativitzar la investigació formativa i desenvolupar les competències transversals en el marc de les tres assignatures implicades:

ASSIGNATURES	COMPETENCIA TRANSVERSAL UB	INNOVACIÓ
"Observació i Innovació a l'aula" (Assignatura 1)	CAPACITAT D'APRENTATGE I RESPONSABILITAT	L'APRENTATGE ORIENTAT A PROJECTES I L'ÚS DE LES NARRATIVES DIGITALS
"Informàtica aplicada a la investigació educativa" (Assignatura 2)	CAPACITAT COMUNICATIVA ESCRITA LLIGADA A LA INVESTIGACIÓ	UN SISTEMA DE PORTAFOLIS DIGITAL:
"Orientació i Gènere" (Assignatura 3)	COMPROMÍS ÈTIC	PORTAFOLIS

Taula 1: Activitats d'aprenentatge i competències desenvolupades

A través de l'Aprenentatge orientat a projectes (De Miguel, 2006), a l'assignatura 1 s'ha desenvolupat la competència transversal "capacitat d'aprenentatge i responsabilitat"

definida com “la capacitat de gestionar directament un procés observacional: realitzar el registre, l'anàlisi i la interpretació de les dades i difondre els resultats obtinguts redactant un article i la seva posterior defensa pública mitjançant una narrativa digital en equip”.

Aquest projecte d'aprenentatge ha permès fomentar el treball autònom i la presa de decisions responsables. Posteriorment, l'elaboració i presentació pública de la narrativa digital (Rodríguez & Londoño, 2009) sobre l'experiència viscuda també ha permès evidenciar la reflexivitat del procés realitzat.

41

A les assignatures 2 i 3 l'operativització de la investigació formativa s'ha efectuat mitjançant la tècnica del portafolis. En el primer cas el sistema de portafolis digital s'ha dirigit a desenvolupar la “capacitat comunicativa escrita lligada a la investigació”, entesa com la “capacitat d'expressar els resultats i les conclusions d'una investigació simulada, posant especial èmfasi en l'anàlisi quantitativa de les dades”. El portafolis ha permès objectivar, organitzar i redactar les evidències d'aprenentatge (prendre decisions de dipòsit, ús del llenguatge, estructuració i elaboració del treball) i avaluar-ho. Es tracta d'una oportunitat de fer investigació formativa al voltant de la pràctica avaluativa, des de l'enfocament de l'avaluació basada en execucions (performance based assessment) (Mateo, 2006).

A l'assignatura 3 l'ús del portafolis ha constituït el procés educatiu en si mateix i la seva realització ha estat fonamental per al desenvolupament del compromís ètic: la “capacitat d'analitzar críticament la realitat, qüestionar el propi posicionament en clau sexista, i adquirir una mirada crítica (autorregulació)”. El portafolis ha inspirat als estudiants per aprofundir en aquesta competència transversal, reconstruir-la, donar-li significat, i reflexionar de forma més complexa sobre la mateixa.

El transcurs d'aquestes actuacions docents també ha suposat l'elaboració de rúbriques per a l'avaluació de les competències transversals treballades, prèvia formació de l'equip del professorat implicat tal i com s'ha explicat anteriorment. El seu valor metodològic i avaluatiu ha resultat inqüestionable, tant per a l'orientació i seguiment del treball de l'alumnat durant el procés com per a l'avaluació integral i formativa del domini de les competències transversals.

Finalment, una altra de les activitats més importants desenvolupades al llarg del transcurs del projecte són les reunions periòdiques de tot l'equip del projecte per fer el **seguiment de les innovacions** introduïdes, valorar **les possibilitats pedagògiques i els inconvenients de les actuacions docents desenvolupades** en les assignatures.

41

També s'ha dissenyat i aplicat un qüestionari on-line dirigit a tot l'alumnat de les assignatures implicades per conèixer la seva opinió i valoració de les propostes docents, recopilar indicadors d'assoliment dels objectius pretesos i considerar les propostes d'optimització del procés d'ensenyament-aprenentatge des de la seva perspectiva.

5ª. Difusió dels productes, els resultats i les conclusions obtingudes arrel del projecte (a partir de juny 13). Pel desenvolupament d'aquesta fase s'han realitzat dues activitats bàsiques:

I. Arrel dels productes elaborats (la proposta de les estratègies docents i les rúbriques d'avaluació corresponents) s'han presentat varies comunicacions i pòsters en el marc del Congressos afins a la temàtica:

- 7 comunicacions al X FORO INTERNACIONAL SOBRE LA EVALUACIÓN DE LA CALIDAD DE LA INVESTIGACIÓN Y DE LA EDUCACIÓN SUPERIOR (FECIES) realitzat a Granada, del 25-28 de Juny, 2013.
- 2 comunicacions i una contribució a un Simposium en el marc del XVI Congreso Nacional y II Internacional de Modelos de Investigación Educativa. Investigación e Innovación Educativa al Servicio de Instituciones y Comunicaciones globales, plurales y diversas. AIDIPE 4,5 y 6 de septiembre 2013.
- 1 comunicació al 6th International Barcelona Conference in Higher Education. Barcelona, Espanya.

II- L'organització d'un espai monogràfic sobre recerca formativa, obert a la comunitat universitària (alumnat, professorat) per difondre l'experiència i els resultats obtinguts en el marc del «Seminari de Formació en Investigació i Innovació en el Desenvolupament de

Competències», organitzat per Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació i l'ICE de la Universitat de Barcelona, el divendres, 29 de novembre. Aquest espai va permetre la difusió de 5 comunicacions sobre bones pràctiques d'innovació per al desenvolupament de competències transversals en la docència universitària arrel del projecte:

41

- o *El valor de la investigació formativa per a la innovació docent i el desenvolupament competencial.* M. Sabariego, F. Martínez i P. Folgueiras
- o *Rubrica(nt) competències transversals.* A. Sánchez, T. Donoso, A. Velasco i E. López
- o *La investigació formativa a l'assignatura optativa d'Informàtica Aplicada a la Investigació Educativa.* V. Berlanga, J. del Barrio i R. Vilà
- o *El cas Ikea: promovent la investigació activa mitjançant l'aprenentatge per projectes.* V. Soria i B. Palou
- o *Implementació de la metodologia interrogativa: estratègies docents i valoració dels alumnes.* T. Ruiz, G. Puig i R. Anglés

Recursos i suports emprats

Pel desenvolupament del projecte han estat imprescindibles els recursos derivats de dos conceptes clau:

- El suport metodològic i formatiu pel disseny dels recursos didàctica (Metodologies per l'operativització de la recerca formativa com l'ABP), el disseny de les rúbriques per l'avaluació de competències i el disseny complet de les narratives digitals previstes en les innovacions que es proposaran. S'han efectuat tres seminaris formatius per l'equip integrants del projecte.
- Material fungible pel desenvolupament de les activitats formatives anteriors i recursos per la difusió de les innovacions proposades: assistència a congressos, el suport logístic per l'organització i la viabilitat del Seminari i les despeses generades pel transcurs de les activitats (fotocòpies dels materials presentats d'aula, les rúbriques d'avaluació de

competències pels equips docents, i paper pel registre de les evidències de seguiment del procés).

El projecte també ha estat dotat amb un ajut de 1300 euros. Més enllà d'aquests recursos, en aquesta experiència d'innovació també s'ha comptat amb uns membres integrants dels equips docents de les assignatures implicades i numèricament suficients per fer el seguiment del procés i redactar la seva sistematització (disseny, aplicació, anàlisi de les dades obtingudes i redacció de la memòria final).

Resultats i conclusions

41

La metodologia d' investigació emprada ha estat tant qualitativa com quantitativa, a través d'un estudi avaluatiu. Pel desenvolupament del projecte hem dissenyat un qüestionari *ad hoc* per alumnat (veure annex 1 amb el protocol corresponent a les tres versions elaborades per cadascuna de les assignatures) amb l'objectiu d'obtenir la visió dels principals destinataris de les innovacions sobre la metodologia emprada i per conèixer la seva opinió i valoració de les propostes docents, recopilar indicadors d'assoliment dels objectius pretesos i considerar les propostes d'optimització del procés d'ensenyament-aprenentatge des de la seva perspectiva.

Paral·lelament, s'ha procedit a l'anàlisi del contingut de les actes redactades en les reunions grupals de l'equip del projecte i la fitxa de seguiment elaborada per cadascun dels tres equips docents de les assignatures implicades sobre la valoració de l'experiència i les evidències del treball realitzat.

Amb el propòsit de reflectir l'avaluació de les innovacions realitzades, a continuació es presenten tres informes corresponents a les assignatures implicades en el projecte amb la següent estructura comú:

- 1- BREU DESCRICIÓ DE LA INNOVACIÓ DESENVOLUPADA A L'ASSIGNATURA. COMPETÈNCIA TRANSVERSAL TREBALLADA.**
- 2- DESCRIPCIÓ DELS GRUPS CLASSE I MOSTRA D'ALUMNAT A QUI S'HA APLICAT EL QÜESTIONARI.**
- 3- OBTENCIÓ DELS RESULTATS OBTINGUTS:**

- 3.1. APORTACIONS DE LA INNOVACIÓ EN EL DESENVOLUPAMENT INTEGRAL DE L'ALUMNAT**
(capacitat d'autonomia, autocrítica, reflexivitat, treball cooperatiu, respecte a punt de vista alternatiu al propi, capacitat d'autogestió en el treball)

3.2. UTILITAT DE LA INNOVACIÓ PER L'ASSOLIMENT DE LES COMPETÈNCIES DE L'ASSIGNATURA

3.3. IMPACTE DE LA INNOVACIÓ EN EL DESENVOLUPAMENT DE LA COMPETÈNCIA TRANSVERSAL TREBALLADA

3.4. DESCRIPCIÓ DE L'ESTIL DOCENT PERCEBUT PER PART DE L'ALUMNAT DURANT EL TRANCURS DE LA INNOVACIÓ.

3.5. GRAU DE SATISFACCIÓ PER PART DE L'ALUMNAT DESPRÉS DE L'EXPERIÈNCIA REALITZADA.

41

DADES DE L'ASSIGNATURA 1: OBSERVACIÓ I INNOVACIÓ A L'AULA

A l'assignatura "Observació i Innovació a l'aula", la innovació proposada pretenia fomentar el paper de l'autoaprenentatge i l'autogestió del coneixement per part de l'alumnat, a partir d'estratègies docents més instrumentalitzades per la recerca, és a dir, a través d'allò que es coneix com a la recerca formativa. La finalitat última pretesa era incidir en el desenvolupament de la competència transversal "capacitat d'aprenentatge i responsabilitat", establerta per la Universitat de Barcelona (Vicerectorat de Política Docent, Aprovat pel Consell de Govern de la UB de 10 d'abril de 2008).

Concretament, la innovació ha consistit en elaborar una narrativa digital en grup que l'alumnat ha utilitzat per a presentar en equip el procés observacional seguit, l'aprenentatge realitzat i els resultats obtinguts en la part final de l'assignatura davant dels companys i el professorat.

2- DESCRIPCIÓ DELS GRUPS CLASSE I MOSTRA D'ALUMNAT A QUI S'HA APLICAT EL QÜESTIONARI

"Observació i Innovació a l'Aula" és una assignatura obligatòria (6 crèdits) del grau d'Educació Infantil impartida el segon semestre del segon curs acadèmic. El curs passat (2012-2013), van ser 5 els grups participants amb un total de 240 alumnes, tres grups en el torn de matí i dos en el de tarda. D'aquests, van ser 158 els alumnes d'entre tots els grups

que havent estat participants de l'avaluació continuada van contestar voluntàriament al qüestionari d'avaluació de l'impacte d'aquest projecte d'innovació: 66,5% en el torn de matí (105 alumnes) i 33,5% en el de tarda (53 alumnes).

La composició de la mostra en el cas de l'assignatura d'Observació i Innovació a l'Aula queda caracteritzada per les següents variables sociodemogràfiques. Una anàlisi segregada per edat ens mostra el rang d'edats de l'alumnat va de 19 a 42 anys, sent 22,23 la mitjana aritmètica del grup. D'aquests, un 77,9% de la mostra tenen entre 19 i 23 anys, seguits per un 17,3% d'entre 24 i 28, i d'un 4,8% de 29 o més anys.

41

3- OBTENCIÓ DELS RESULTATS

A continuació, presentem els resultats obtinguts en les 5 grans dimensions del qüestionari i que han permès avaluar l'impacte de la innovació duta a terme en el marc d'aquesta assignatura.

3.1. APORTACIONS DE LA INNOVACIÓ EN EL DESENVOLUPAMENT INTEGRAL DE L'ALUMNAT (capacitat d'autonomia, autocrítica, reflexivitat, treball cooperatiu, respecte a punt de vista alternatiu al propi, capacitat d'autogestió en el treball)

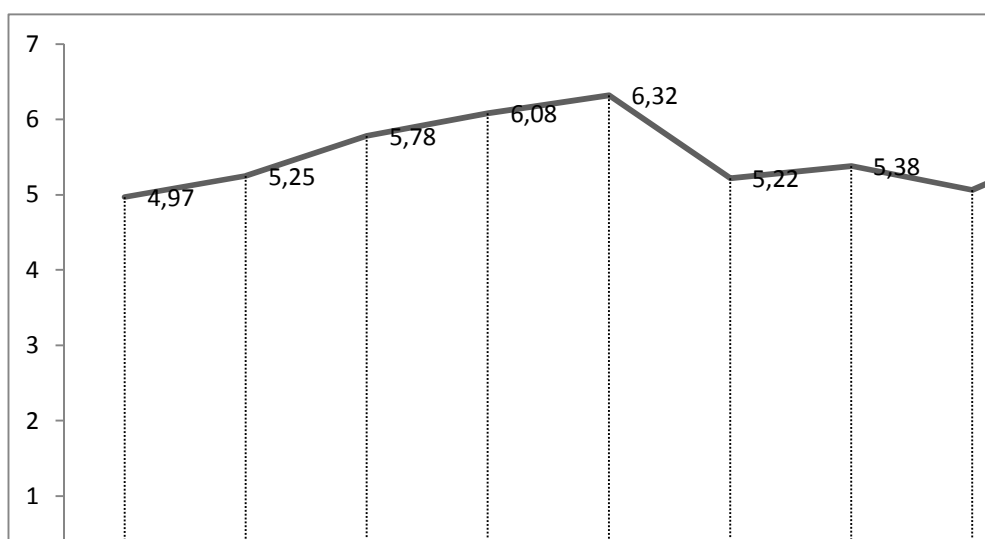

Figura 1. Aportacions de la innovació (Mitjanes aritmètiques)

Com pot veure's, aquest gràfic recull el valor de les mitjanes aritmètiques de cada indicador. Tots ells estan relacionats amb les tasques acadèmiques que han estat implicades en l'assignatura (elaboració d'una guia d'observació, treball de camp, redacció d'un article i exposició via narrativa digital o pòster dels resultats obtinguts en el projecte d'observació en grup dut a terme) i que han estat pensades sobre la base de la innovació d'aquesta assignatura.

En general, totes les puntuacions són altes, per sobre de la mitjana (3,5), tenint en compte que cada indicador podia variar d'1 a 7. Cal destacar que l'aportació més gran segons l'alumnat és el fet d'haver treballat cooperativament (6,32) i d'haver pogut veure punts de vista diferents al seu (6,08). Tenint en compte que totes són altes, si les ordenem de major a menor grau d'impacte, la innovació d'aquesta assignatura ha permès que l'alumnat:

- Treballi cooperativament (A5)
- Vegi punts de vista diferents al meu (A4)
- Sigui més reflexiu/va (A3)
- Sigui més conscient i expressi la vivència del procés d'aprenentatge (A9)
- Es planifiqui millor el treball (A7)
- Sigui més autocrític/a (A2)
- S'organitzi millor el temps (A6)
- Tingui més creativitat (A8)
- Sigui més autònom/a (A1)

Allò que s'ha desenvolupat en menor grau és l'autonomia (4,97) i la creativitat (5,06), elements molt relacionats l'un amb l'altre.

3.2. UTILITAT DE LA INNOVACIÓ PER L'ASSOLIMENT DE LES COMPETÈNCIES DE L'ASSIGNATURA

De cara a assolir les competències de l'assignatura, l'alumnat ha indicat que allò que li ha estat més útil d'aquesta assignatura és:

- L'aprenentatge cooperatiu (el treball en grup per desenvolupar el projecte) (U4)
- L'aprenentatge a través de la interacció i activitat grupal (debats a classe, anàlisi de casos i/o la resolució de problemes pràctics en grup) (U6)

- L'aprenentatge orientat a projectes (el disseny i el desenvolupament d'un procés observacional) (U3)
- Les tutories (U7)
- Les activitats de reflexió (via narratives digitals) (U5)
- Les activitats d'aprenentatge autònom (estudi i treball individual) (U2)
- Les classes magistrals o teòriques (U1)

41

Aquests indicadors estan ordenats de major a menor grau d'utilitat segons les respostes facilitades per l'alumnat. Les puntuacions específiques queden recollides a la figura següents

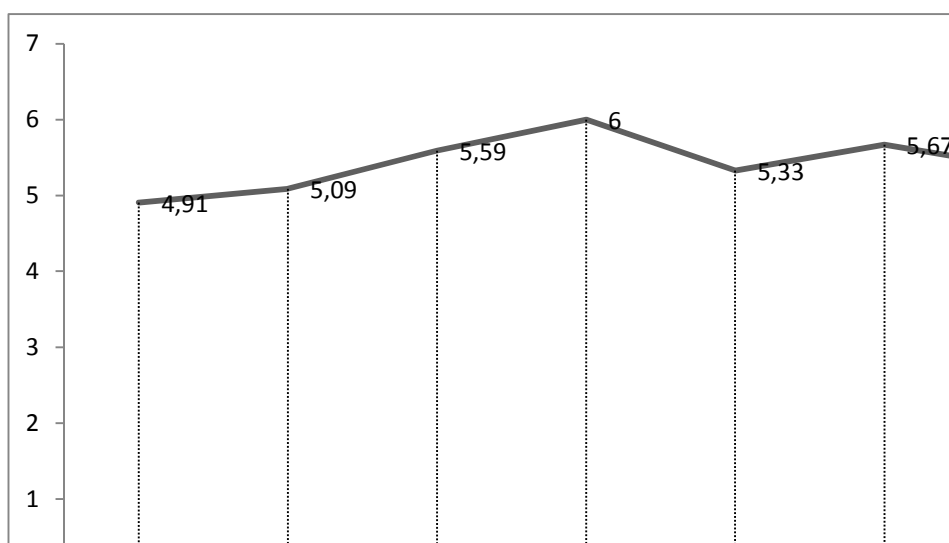

Figura 2. Utilitat de la innovació (Mitjanes aritmètiques)

De nou, totes les puntuacions estan per sobre de la mitjana aritmètica (3,5) tenint en compte l'escala de valoració proposada a l'alumne (d'1 a 7, on 1 és gens d'acord i 7 molt d'acord). Novament, l'alumnat indica que l'aprenentatge cooperatiu (6) i l'aprenentatge a través de la interacció i activitat grupal (5,67) és allò que li ha estat més útil per a desenvolupar les competències de l'assignatura. No sorprèn el fet que les classes magistrals ocupin aquí la posició més baixa amb una mitjana de 4,91.

3.3. IMPACTE DE LA INNOVACIÓ EN EL DESENVOLUPAMENT DE LA COMPETÈNCIA TRANSVERSAL TREBALLADA

Mitjançant la tercera dimensió del qüestionari, s'ha pogut analitzar l'impacte que ha tingut la innovació d'aquesta assignatura en el desenvolupament de la competència transversal del

grau treballada. Aquesta competència és la “Capacitat d’aprenentatge i responsabilitat”, entesa com la capacitat de respondre autònomament, de tenir iniciativa per elaborar el coneixement i fer un treball autònom i compromès. Per tal d’operativitzar-la, l’equip docent l’entén dividida en tres subdimensions: l’autoregulació de l’aprenentatge, la reflexivitat i la capacitat integradora.

41

La figura 3 mostra les valoracions fetes per l’alumnat. Novament s’aprecia que totes elles són bastant altes, situades entre el 5 i el 6. L’element que més ha valorat l’alumnat és que la innovació l’ha ajudat a adquirir un aprenentatge integrador i global dels continguts treballats (5,56). Seguidament, valoren que els hagi permès aprendre significativament (5,36) i desenvolupar el judici crític (5,34). En aquest cas, els mètodes que s’han utilitzat a l’assignatura han tingut un menor impacte en l’aprendre a aprendre (5,06).

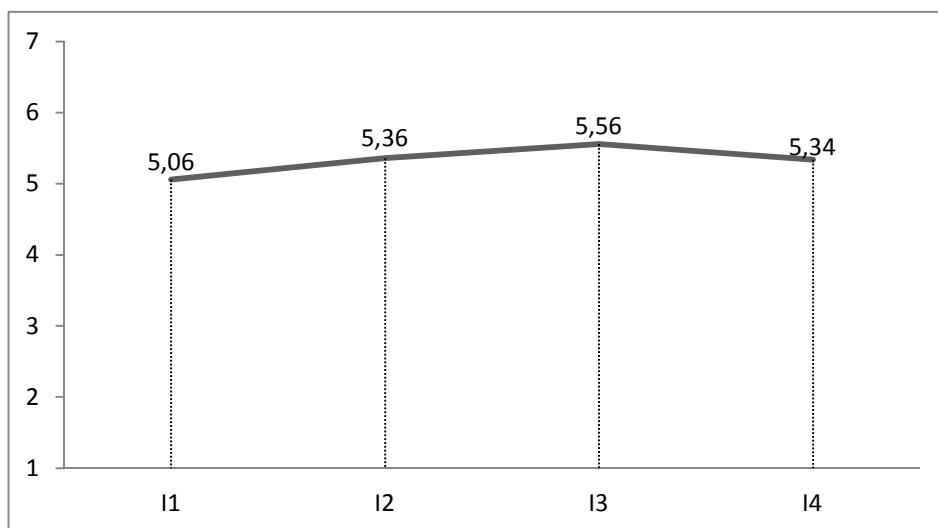

Figura 3. Impacte de la innovació (mitjana aritmètica)

A grosso modo, es constata que l’alumnat considera que l’assignatura ha possibilitat desenvolupar la seva competència transversal treballada: Capacitat d’aprenentatge i responsabilitat.

3.4. DESCRIPCIÓ DE L’ESTIL DOCENT PERCEBUT PER PART DE L’ALUMNAT DURANT EL TRANCURS DE LA INNOVACIÓ.

Com podem apreciar en la figura següent, l’alumnat considera que els trets que caracteritzen el professorat de l’assignatura són, en primer lloc, avaluadors de

l'aprenentatge (5,78); en segon lloc, proveïdors d'informació (5,68); en tercer lloc, guies experts que ajuden a aprendre a aprendre (5,67); i, per últim, facilitadors de l'aprenentatge (5,66).

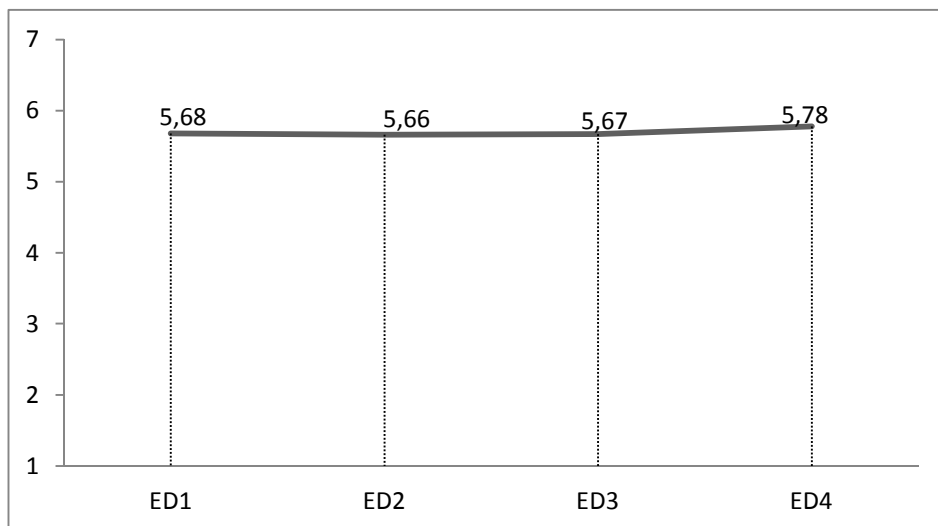

Figura 4. Estil docent del professorat (mitjanes aritmètiques)

Fent una anàlisi de correlació lineal d'aquestes variables (Taula 17) i, per tant, del grau de relació lineal existent entre aquests 3 estils docents, veiem que com més augmenta la visió que tenen del professor com a facilitador de l'aprenentatge, més el veuen com a guia expert d'aprenentatge i com a avaluador. Per tant, podem dir que hi ha una forta relació de dependència entre els estils.

3.5. GRAU DE SATISFACCIÓ PER PART DE L'ALUMNAT DESPRÉS DE L'EXPERIÈNCIA REALITZADA.

Finalment, l'última dimensió que ens manca és la satisfacció percebuda per l'alumnat, com no podia ser d'altra manera. En aquest cas, es va demanar a l'alumnat que valorés el grau de satisfacció obtingut arran de l'assignatura tenint en compte tres indicadors: la manera d'impartir les classes, el procés i el progrés del seu aprenentatge, i, per últim, l'autonomia de què disposaven per tal de desenvolupar el seu aprenentatge. La figura següent mostra aquestes valoracions:

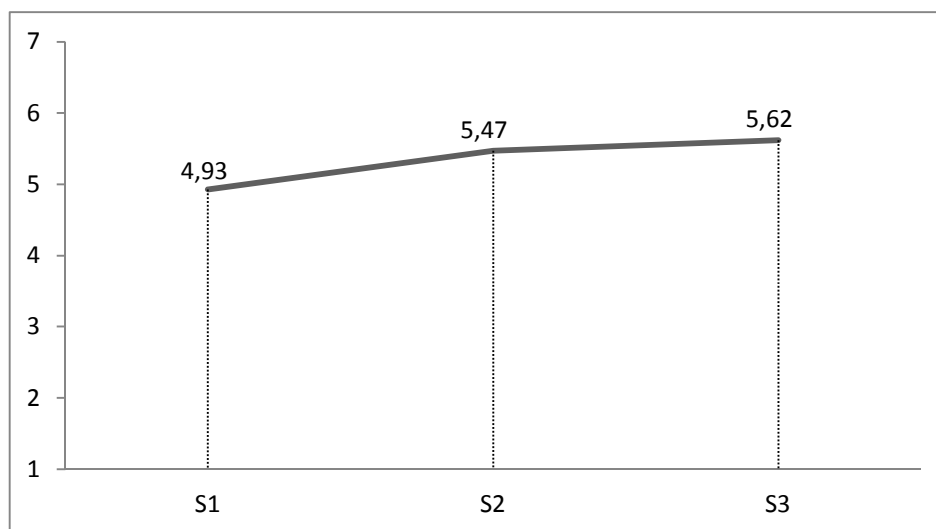

Figura 5. Grau de satisfacció d l'alumnat (mitjanes aritmètiques)

L'alumnat indica que ha quedat satisfet, sobretot, per l'autonomia que ha tingut a l'hora de desenvolupar el seu aprenentatge (5,65). En segon lloc, es mostra satisfet pel procés i pel progrés del seu aprenentatge (5,47) i, en menor grau, per la manera com s'han impartit les classes (4,93). Tanmateix, totes les valoracions mostren una bona satisfacció global amb l'assignatura.

DADES DE L'ASSIGNATURA 2: INFORMÀTICA APLICADA A LA INVESTIGACIÓ EDUCATIVA

L'assignatura *d'Informàtica aplicada a la investigació educativa* del grau de Pedagogia de la Universitat de Barcelona és una optativa de caràcter metodològic de 3 crèdits que té per objectiu introduir a l'alumnat en l'anàlisi de dades quantitatives mitjançant programari informàtic. Les sessions de classe es desenvolupen íntegrament en un aula d'informàtica i la baixa ràtio d'alumnat permet el treball en equip i la tutorització per part del professorat. Així mateix, l'avaluació de l'assignatura es basa en la realització d'una petita investigació que han de dur a terme els estudiants; un conjunt de característiques que van ser considerades favorables per al desenvolupament de la investigació formativa, la qual es va operativitzar mitjançant dues metodologies docents idònies per ser treballades des d'aquesta perspectiva per estar centrades en l'estudiant: l'aprenentatge orientat a projectes o PBL (De Miguel, 2006) i el portafolis digital (Rubio, Galván i Rodríguez Illera, 2013). Ambdues metodologies segueixen els plantejaments i principis de Bolònia, poden combinar-se i integrar-se, i

posseeixen un important potencial per promoure competències transversals: el treball col·laboratiu, la capacitat per veure punts de vista diferents, la reflexió, la planificació i organització, la presa de decisions, la capacitat per comunicar el procés, entre d'altres.

L'aplicació d'aquestes metodologies es va dur a terme durant el curs 2012-2013, en els dos grups classe existents i amb professorat diferent però integrat en un mateix equip docent, el qual va assumir un rol facilitador de l'aprenentatge, sense classes magistrals i molt orientat a la tutorització del projecte. Per a l'ús del portafolis digital es va realitzar una sessió formativa a l'alumnat. El portafolis es va constituir com l'eina per contenir les fases del projecte i altres evidències de caràcter lliure. La plataforma utilitzada va ser Carpeta Digital, un disseny del Grup de Recerca Ensenyament i Aprenentatge Virtuals de la UB, i el portafolis oficial de la Universitat de Barcelona (<http://portafoli.ub.edu/>).

41

2- DESCRIPCIÓ DELS GRUPS CLASSE I MOSTRA D'ALUMNAT A QUI S'HA APLICAT EL QÜESTIONARI

La mostra correspon a 31 alumnes de l'assignatura d'Informàtica aplicada a la investigació educativa en els dos grups ofertats de matí i tarda. La proporció d'alumnes és similar: 55% són del grup del matí i 45% de la tarda. Només el 27% manifesta no tenir ocupació. La resta d'alumnes treballa, encara que el 33% treballa menys de 10 hores a la setmana, i només el 23% treballa més de 20 hores a la setmana. Paral·lelament, la gran majoria no participa en altres activitats de voluntariat o associacionisme (61%), només el 7% dedica més de 10 hores a aquest tipus d'activitats.

3- OBTENCIÓ DELS RESULTATS

Les valoracions de l'alumnat que s'han recollit de l'instrument de mesura els presentem a continuació en funció dels objectius pretesos i les dimensions del propi instrument.

- L'alumnat ha manifestat que el treball de recerca proposat en l'assignatura li ha permès el desenvolupament de bona part de les competències transversals proposades. Destaca en

gran mesurada el treball cooperatiu que s'ha generat, així com veure punts de vista diferents al propi. No obstant això, entre les respostes dels estudiants hi ha certa dispersió.

Malgrat que totes les mitjanes són elevades, destaca amb menor puntuació la creativitat: l'alumnat manifesta en menor mesura que el treball de recerca proposat en l'assignatura li hagi permès tenir més creativitat. Aquestes dades no ofereixen diferències estadísticament significatives entre els grups de matí i tarda, ni entre l'alumnat que treballa respecte al que no ho fa, ni entre l'alumnat que percep haver dedicat més temps a aquesta assignatura, del que no ho pensa. Aquestes dades ens fan concloure que l'experiència de desenvolupar un treball de recerca amb la metodologia aplicada ha estat gratificant per a la gran majoria independentment del temps dedicat, permetent el desenvolupament de diverses competències transversals vinculades a la innovació.

41

- Per al desenvolupament de les competències de l'assignatura, l'alumnat assenyala l'ampli ventall d'estratègies d'ensenyament i aprenentatge. Amb certa dispersió i variabilitat d'opinions, destaca de nou, l'aprenentatge cooperatiu, entès com el treball en grup per desenvolupar el projecte d'investigació; també destaca l'aprenentatge orientat a projectes quant al disseny i desenvolupament del projecte d'investigació; i finalment, l'alumnat destaca les activitats d'aprenentatge autònom (estudi i treball individual). Les tutories és l'aspecte que s'assenyala en menor mesurada com a útil per al desenvolupament de les competències de l'assignatura, encara que s'ha assenyalat per sobre de les puntuacions mitjanes (recordem que les puntuacions són sobre 7). De nou, aquestes dades no ofereixen diferències estadísticament significatives en funció del grup, el treball, o la dedicació a l'assignatura.

- Els estudiants han assenyalat favorablement tots els elements que afavoreix el mètode orientat al treball de recerca ofertat en l'assignatura d'informàtica aplicada a la investigació educativa. En opinió de l'alumnat aquest mètode permet en gran mesurada buscar, usar, analitzar i sintetitzar la informació per a un aprenentatge integrador no fragmentat ni global. Si recordem el pla d'estudis del grau de Pedagogia de la Universitat de Barcelona, aquesta

assignatura optativa recull els aprenentatges que l'alumnat ha aconseguit en dues assignatures metodològiques anteriors: estadística aplicada a l'educació i teoria i pràctica de la investigació educativa, és lògica aquesta dimensió se síntesi i d'aprenentatge integrador que té l'orientació de la pròpia assignatura. Aquestes dades, reforcen la idoneïtat d'aquest mètode per a aquelles assignatures que integren aprenentatges globals de cada àrea.

41

- Quant al rol del professorat, l'alumnat identifica en gran mesurada les diferents característiques que se li plantegen. Destaca, exceptuant l'heterogeneïtat de les respostes, el rol avaluador de l'aprenentatge. Aquestes dades ofereixen diferències estadísticament significatives entre l'alumnat que treballa i el que no treballa ($t=2.18, =0.05$). L'alumnat que no treballa és el que ha valorat amb major grau, d'acord el rol del professorat i en coherència amb la innovació duta a terme.

- Finalment, les puntuacions que l'alumnat assenyala denoten una alta satisfacció amb les qüestions plantejades. Aquests resultats ens porten a concloure la idoneïtat de la innovació docent implementada per potenciar majors nivells d'autonomia en l'aprenentatge de l'alumnat, en total coherència amb una aposta formativa universitària professionalitzadora, tal com es planteja des del Pla Bolònia.

DADES DE L'ASSIGNATURA 3: ORIENTACIÓ I GÈNERE

Dins de l'assignatura "Orientació i Gènere" ens vam proposar treballar la competència transversal de compromís ètic. Per tal de poder captar el desenvolupament d'aquesta competència en cada alumne/a, vam decidir treballar a partir d'un diari reflexiu, on l'alumnat havia de plasmar el seu aprenentatge al llarg de l'assignatura, tot vinculant els continguts teòrics de les sessions, els casos pràctics treballats, els debats sorgits a l'aula, així com materials i/o experiències de fora de l'aula que l'alumnat cregui que afavoreixen el seu aprenentatge en la competència de compromís ètic amb perspectiva de gènere.

2- DESCRIPCIÓ DELS GRUPS CLASSE I MOSTRA D'ALUMNAT A QUI S'HA APLICAT EL QÜESTIONARI

L'assignatura de "Orientació i Gènere" és una assignatura optativa del grau de Pedagogia. S'ofereix al segon semestre a alumnat de 3r i 4t del grau. És una assignatura que s'imparteix a dos grups classe, un de matí i un altre de tarda. Els grups classe que han intervingut en aquesta recerca estan formats per 30 alumnes del torn de matí i 19 alumnes del torn de la tarda. Tot i així, tots els càlculs que es realitzaran a continuació es referiran a tot el conjunt d'alumnat (tant el del grup de matí com el de tarda).

D'aquests 49 alumnes el 6,1% són homes i el 93,9% dones. De forma més acurada, diríem que la moda de l'edat es situa en els 20 anys, tot i que la segueixen de molt a prop les edats de 21 i 22 anys, obtenint un total del 79,6% de la mostra en el rang d'edat entre 20 i 22 anys.

3- OBTENCIÓ DELS RESULTATS

A continuació, presentem els resultats obtinguts en les 5 grans dimensions del qüestionari i que han permès avaluar l'impacte de la innovació duta a terme en el marc d'aquesta assignatura. Totes aquestes dimensions van ser valorades amb diversos indicadors en una escala Likert de l'1 al 7 (1 significant molt poc i 7 significant molt).

3.1. APORTACIONS DE LA INNOVACIÓ EN EL DESENVOLUPAMENT INTEGRAL DE L'ALUMNAT (capacitat d'autonomia, autocrítica, reflexivitat, treball cooperatiu, respecte a punt de vista alternatiu al propi, capacitat d'autogestió en el treball)

Considerant els valors de les mitjanes que cada indicador d'aquesta primera dimensió, la capacitat que l'alumnat creu que ha desenvolupat en major grau gràcies a la innovació plantejada és la reflexivitat (amb una mitja de 5,8), seguida, de molt a prop de la presa de consciència del procés d'aprenentatge (5,57) i la capacitat d'autocrítica (5,49). Els indicadors que s'han desenvolupat en menor grau són el treball cooperatiu i els indicadors referents a la planificació i organització del temps i del treball.

D'altra banda, hem trobat dos indicadors que obtenen uns resultats molt similars pel que fa a la innovació realitzada, sempre en posicions positives. Un 46,9% i un 44,9% de l'alumnat

creu que la innovació els i les ha permès veure punts de vista diferents al propi en bastant i molt grau respectivament. I, coincidint en un 49% l'alumnat creu que la innovació plantejada els i les ha possibilitat ser més conscient i expressar la vivència del procés d'aprenentatge.

Creiem que també és important destacar aquells indicadors en els que l'alumnat ha puntuat de forma més negativa, (tot i que la majoria de l'alumnat es situa en els valors positius bastant o molt). Per exemple, el 24,5% de l'alumnat ha considerat que la innovació plantejada no ha permès que es planifiquessin millor el treball, i en la mateixa línia un 22,14% ha indicat que tampoc els hi ha permès gaire organitzar-se millor el temps. Finalment, l'altra dada destacable la trobem en que un 16,3% del grup pensa que la innovació ha incentivat poc el treball en grup. Tot i així, com ja hem comentat, la majoria d'alumnat valora positivament com l'assignatura els ha permès planificar i organitzar-se millor el temps, així com el treball grupal. Aspectes que no havíem plantejat en els objectius inicials de la innovació docent de l'assignatura.

41

3.2. UTILITAT DE LA INNOVACIÓ PER L'ASSOLIMENT DE LES COMPETÈNCIES DE L'ASSIGNATURA

Seguint amb la utilitat de la innovació per a l'assoliment de competències percebut per l'alumnat, veiem que, de nou, aquest grup valora de forma positiva les modalitats d'aprenentatge utilitzades.

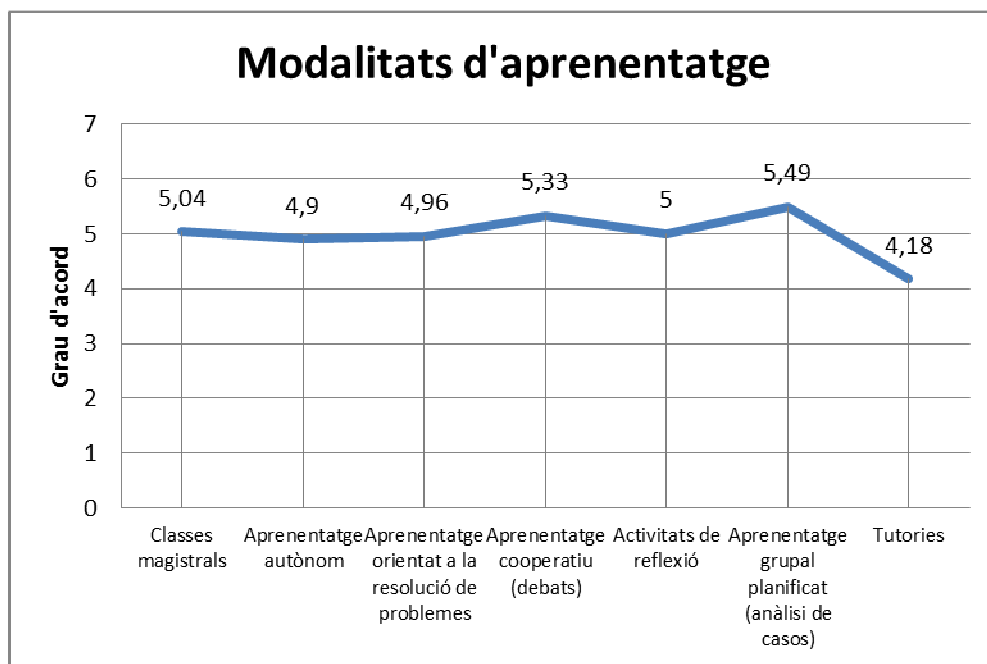

Figura 6. Valoració de les modalitats d'aprenentatge (Mitjanes aritmètiques)

A vista d'ocell, observem que el grau d'utilitat de les diferents metodologies ha estat elevat. Destacar que l'anàlisi de les mitjanes assenyalen que les tutories (4,18) és la modalitat que l'alumnat troba amb més baixa utilitat, tot i ser valorades positivament (doncs recordem que el barem és sobre una puntuació total de 7). En una valoració propera al 5 sobre 7 trobem les modalitats d'aprenentatge de l'aprenentatge autònom (4,9), l'aprenentatge orientat a la resolució de problemes (4,96), les activitats de reflexió (5) i les classes magistrals (5,04). I finalment, que les modalitats que més utilitat tenen en l'aprenentatge segons l'alumnat són les modalitats d'aprenentatge grupal planificat (5,49) i d'aprenentatge cooperatiu (5,33).

És interessant comprovar que segons el 59,2% de l'alumnat la forma en la que més ha assolit les competències plantejades per l'assignatura és a través de l'aprenentatge gràcies a la interacció amb els seus companys i companyes (amb el debat dirigit en activitats planificades). També, i seguint amb la importància de l'aprenentatge entre iguals, veiem que el treball cooperatiu que es duia a terme a través del debat no dirigit en petit i gran grup és una altra modalitat d'aprenentatge que valoren entre bastant (44,9%) i molt positivament (46,9%).

Com hem comentat en l'apartat anterior, volem fer un incís en les accions que l'alumnat ha valorat de forma més negativa, malgrat les valoracions positives que majoritàriament hagin pogut expressar. Un 30,7% de l'alumnat creu que les tutories han servit poc per a l'adquisició de competències. És un percentatge important de gent, però també és cert que poques

3.3. IMPACTE DE LA INNOVACIÓ EN EL DESENVOLUPAMENT DE LA COMPETÈNCIA TRANSVERSAL TREBALLADA

L'alumnat afirma que ha desenvolupat en major grau, i amb força diferència en relació a les altres competències, la competència del "Compromís ètic" amb una mitjana de 5,69, seguida per la competència de la cerca, l'ús, l'anàlisi i la síntesi de la informació i l'aprenentatge significatiu (5,14) i en menor grau, la competència d'aprendre a aprendre (4,82).

Aquest, pot ser, és l'apartat clau de l'informe, doncs ens serveix de mirall per comprovar si la innovació docent plantejada a l'inici del curs ha servit, realment, a l'alumnat per desenvolupar la competència transversal escollida. En el cas de l'assignatura "Orientació i Gènere" ens havíem proposat desenvolupar la competència transversal comuna de la Universitat de Barcelona del "compromís ètic", entenent que es conformava per elements típics del judici crític i del compromís deontològic en una ètica basada en els Drets Humans. Segons el 63,3% del total d'alumnes considera que l'assignatura ha estat "Molt" útil per desenvolupar aquesta competència i un 32,7% que "Bastant". Per tant, un 96% de l'alumnat considera que l'assignatura ha possibilitat desenvolupar significativament la seva competència transversal del "compromís ètic".

3.4. DESCRIPCIÓ DE L'ESTIL DOCENT PERCEBUT PER PART DE L'ALUMNAT DURANT EL TRANCURS DE LA INNOVACIÓ.

Els estils docents que l'alumnat ha percebut com a més utilitzats per les docents han estat la figura de proveïdores de la informació (5,73), les guies expertes (amb una mitjana de 5,65) i com a facilitadores de l'aprenentatge (amb una mitjana de 5,61). Seguidament, amb una puntuació de 5,18, l'alumnat considera que el professorat com a figura d'avaluadores de l'aprenentatge.

3.5. GRAU DE SATISFACCIÓ PER PART DE L'ALUMNAT DESPRÉS DE L'EXPERIÈNCIA REALITZADA.

Ja per finalitzar amb les anàlisis de cada dimensió arribem a la satisfacció percebuda de l'alumnat. Per fer-ho vam preguntar sobre la satisfacció envers tres indicadors: la manera d'impartir les classes, el progrés i el procés d'aprenentatge i, sobre l'autonomia per desenvolupar l'aprenentatge.

41

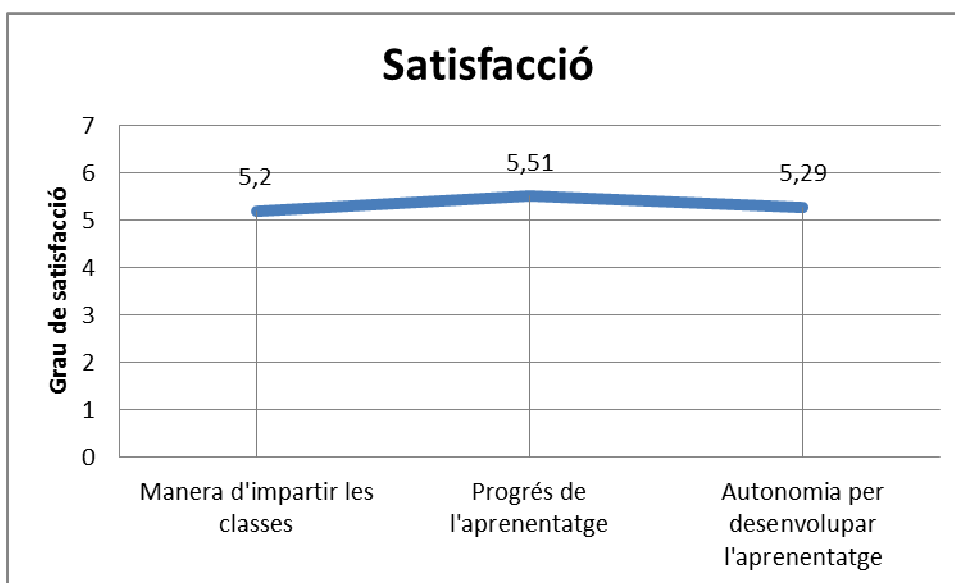

Figura 7. Nivell de satisfacció de l'alumnat (mitjanes aritmètiques)

Les puntuacions mitges dels tres indicadors referents a la satisfacció amb l'assignatura es troben a la taula anterior. Com podem veure, l'alumnat es mostra més satisfet amb el procés i el progrés del seu aprenentatge amb una mitjana de 5,51. En un grau de satisfacció similar trobem que l'alumnat està prou content amb l'autonomia per desenvolupar el seu aprenentatge (5,29) i, en menor grau, amb la manera d'impartir les classes (5,2). Tanmateix, totes les puntuacions resulten mostrar una bona satisfacció global amb l'assignatura.

Com hem realitzat en les anàlisis anteriors a l'hora d'analitzar en quina categoria entre "Molt", "Bastant" i "Poc" es situaven, veiem que en aquesta darrera dimensió la major part

de l'alumnat ha indicat que està satisfet en bastant grau de tots els elements de l'assignatura.

Conclusions

41

Un cop finalitzat l'anàlisi de dades dels instruments emprats, tenim evidències per confirmar el valor de les estratègies instrumentalitzades per la investigació formativa per a l'assoliment de les competències transversals seleccionades. Més específicament, **l'impacte de les innovacions en el procés d'aprenentatge de l'alumnat** s'ha traduït en:

- 1- L'aprofundiment, reconstrucció i reflexió dels coneixements adquirits (capacitat d'aplicar habilitats, analitzar, avaluar processos, resultats i conseqüències, crear, innovar), emfatitzant el seu paper i participació activa.
- 2- La capacitat integradora, la connexió significativa dels continguts i la capacitat de transferir les habilitats i els coneixements adquirits.
- 3- La creativitat, en obrir-se a noves formes de pensar i organitzar els materials, combinant el pensament intel·lectual, la investigació, l'experiència emocional i la comunicació pública.

Les evidències obtingudes a través del qüestionari, les actes de les sessions de treball conjunes i les observacions dels processos i les actuacions en el marc dels grups classe permeten confirmar que l'aprenentatge a través de projectes i el seu relat digital posterior demostra efectes positius com els següents:

- El foment de la investigació, en la mesura que l'alumnat s'involucra en un procés dinàmic i interactiu d'aprenentatge.
- El desenvolupament d'habilitats de pensament d'ordre superior (Churches, 2007) en ajudar que l'alumnat pugui aprofundir en els coneixements (aplicar habilitats, analitzar i avaluar processos, resultats i conseqüències) i crear coneixements (elaborar, crear, innovar).

- La capacitat integradora, en afavorir la connexió significativa dels continguts, de l'aprenentatge a l'aula amb el que succeeix fora, i la capacitat de transferir les habilitats i els coneixements adquirits.
- La redacció i la comunicació escrita, en promoure la revisió iniciada pels estudiants del seu propi punt de vista, en lloc de l'edició amb base en els plantejament d'un docent o el requisit d'una qualificació.
- El foment de la creativitat, en permetre que els estudiants obrin noves formes de pensar i organitzar els materials, combinant el pensament intel·lectual, la investigació, l'emoció i la comunicació pública.
- L'alfabetització digital, una adquisició fonamental per a l'èxit dels estudiants al segle XXI.

41

Respecte al professorat, el desenvolupament d'aquestes actuacions docents ha suposat un triple repte:

- 1- La formació professional, mitjançant la lectura específica de literatura rellevant i el desenvolupament de tres tallers monogràfics presencials en el marc del projecte sobre l'aprenentatge basat en competències (Vila i Poblete, 2007), els principis i l'aplicació pràctica del mètode de l'ABP (Aprenentatge basat en Problemes), el concepte i el valor avaluatiu de les rúbriques, i el concepte, el disseny i les modalitats de les narratives digitals (De Miguel, 2006).
- 2- El disseny i la implementació de les activitats per desenvolupar les competències transversals UB en cada assignatura per part dels equips docents corresponents.
- 3- El seguiment i l'avaluació de l'experiència viscuda, recollint dades sobre les noves estratègies docents i el seu efecte en el procés d'aprenentatge de l'alumnat.

Respecte a les aportacions i límits per la docència, el portafolis és un instrument que impacta directament en la planificació de l'assignatura, proporcionant-li un marc per a repensar, sistematitzar i millorar la seva pràctica evaluativa. Per la seva banda, el sistema de rúbriques, si bé suposa un augment de la dedicació –requereix diverses reunions en equip i orientar

més directament als estudiants— és pertinent per a avançar en el treball interdisciplinari necessari que permet el desenvolupament transversal de les competències.

La investigació formativa, per tant, és una estratègia pedagògica que s'adapta a l'enfocament competencial, en la mesura que pretén facilitar l'aprendre a pensar i potenciar el treball investigador i d'elaboració, claus per al nou escenari universitari. L'educació en clau de competències requereix un docent compromès amb aquest model, reflexiu i crític amb la seva pròpia pràctica i alhora conscient del valor d'un treball curricular consensuat i coordinat que permeti el desenvolupament transversal de les competències.

41

Agraïm l'acceptació d'aquest PID que ha fet possible donar sentit a l'oportunitat que suposa la investigació formativa com a eina per a la innovació i el desenvolupament professional del docent per a avançar en aquest nou paradigma docent en la mesura que permet actualitzar, contextualitzar i adaptar el procés d'ensenyament-aprenentatge sobre la base de la teoria i l'experiència pedagògica compartida.

Referents bibliogràfics

41

Alsina, P (Coord.) (2010). *Avaluació per competències a la universitat: les competències transversals*. Barcelona: ICE i Ediciones OCTAEDRO, S.L.

Anglès, R. y Puig, G. (2013). La evaluación docente mediante el análisis textual de preguntas abiertas con dtm_vic. Comunicació presentada al X Foro Internacional sobre la Evaluación de la Calidad de la Investigación y de la Educación Superior (FECIES). Granada, Espanya.

Churches, A. 2007, Educational Origami, Bloom's and ICT Tools. Disponible a: <http://edorigami.wikispaces.com/Bloom's+and+ICT+tools>

Cortés-Nieto, J., Londoño-Toro, B., Luna de Aliaga, B.E., Palacios- Sanabria, M.T., & Torres-Villareal, M.L. (2008). Investigación Formativa y nuevas propuestas pedagógicas en las Facultades de Derecho. Caso: Facultad de Jurisprudencia de la Universidad del Rosario. *Studiositas*, 3 (1), 28-33.

De Miguel, M. (Dir.) (2006). *Metodologías de enseñanza y aprendizaje para el desarrollo de competencias. Orientaciones para el profesorado universitario ante el espacio europeo de educación superior*. Madrid: Alianza Editorial.

Donoso-Vázquez, T.; Velasco-Martínez, López-Dávila, E. (2013). *Elaboración y análisis de la rúbrica de la competencia transversal compromiso ético en una asignatura de grado*. Comunicació al X Foro Internacional sobre la Evaluación de la Calidad de la Investigación y de la Educación Superior (FECIES). Granada 25-27 juny 2013.

Hernández, C. A. (2003). Investigación e investigación formativa. *Nómadas*, num. 18, pp. 183-193.
Parra Moreno, C. (2004). Apuntes sobre la investigación formativa. *Educación y Educadores*. Vol. 7, 57-78.

Mateo, J. (2006). Claves para el diseño de un nuevo marco conceptual para la medición y evaluación educativas. *Revista de Investigación Educativa*, 24 (1), 165-186.

41

Pacheco, A. i González, P. A. (s.a). *Narrativas digitales: potenciando el aprendizaje a través del uso de medios electrónicos y redes sociales*. Disponible a: http://cie.uach.mx/cd/docs/area_02/a2p1.pdf.

Parra, C. (2004). Apuntes sobre la investigación formativa. *Educación y Educadores*, 7, 57-78.

Poblete, M., & Villa, A. (2007). *Aprendizaje Basado en Competencias. Una propuesta para la evaluación de competencias genéricas*. Bilbao: Mensajero.

Puig, G. y Anglès, R. (2013). La metodología interrogativa de enseñanza aprendizaje: una forma de hacer, algunas pautas de fomento de la autoreflexividad en el alumno. Comunicació presentada al X Foro Internacional sobre la Evaluación de la Calidad de la Investigación y de la Educación Superior (FECIES). Granada, Espanya.

Puig, G.; Sánchez, A.; Sabariego, M. (2013). Formative research and service-learning: the integration challenge. Comunicació presentada al 6th International Barcelona Conference in Higher Education. Barcelona, Espanya.

Restrepo G. B (2003). Conceptos y aplicaciones de la Investigación Formativa y criterios para evaluar la investigación científica en sentido estricto. Bogotá: CNA

Rodríguez, J.L. & Londoño, G.M. (2009). Los relatos digitales y su interés educativo. *Educação, Formação y Tecnologias*, 2 (1), 5-18.

Sabariego, M. (2012). La recerca formativa. *Omado [en línia]* [Consulta: 4 de diciembre de 2013]. Disponible a : <http://hdl.handle.net/2445/32423>.

Sabariego, M. y Ruiz, A. (2013). El método de aprendizaje orientado a proyectos y el método interrogativo: la valoración de los alumnos. En T. Ramiro-Sánchez y Mª T. Ramiro. *X Foro internacional sobre la evaluación de la calidad de la investigación y de la educación superior (FECIES)*. Granada: Asociación Española de Psicología Conductual (AEPC). ISBN : 978-84-695-8376-0

41

Sabariego, M.; Ruiz, A. Sánchez A. (2013). El valor de la investigación formativa para la innovación y el desarrollo competencial en la educación superior. En T. Ramiro-Sánchez y Mª T. Ramiro. *X Foro internacional sobre la evaluación de la calidad de la investigación y de la educación superior (FECIES)*. Granada: Asociación Española de Psicología Conductual (AEPC). ISBN : 978-84-695-8376-0

Sánchez, A.; Soria, V.; Palou, B. (2013). Diseño e implementación de una rúbrica para la evaluación de competencias transversales en el grado de educación infantil. Comunicació presentada al X Foro Internacional sobre la Evaluación de la Calidad de la Investigación y de la Educación Superior (FECIES). Granada, Espanya.

Sayos, R. (2007). «L'espai europeu d'educació superior: cap a un nou model de formació universitària». *Escola Catalana*, vol. 42, núm. 444, pp. 6-8.

Soria, V.; Sabariego, M. y Donoso, T. (2013). El método de aprendizaje orientado a proyectos: una vía para operativizar la investigación formativa en la educación superior. En T. Ramiro-Sánchez y Mª T. Ramiro. *X Foro internacional sobre la evaluación de la calidad de la investigación y de la educación superior (FECIES)*. Granada: Asociación Española de Psicología Conductual (AEPC). ISBN : 978-84-695-8376-0

Annexos

41

Annex 1: Qüestionari alumnat

QÜESTIONARI SOBRE LA METODOLOGIA DE L'ASSIGNATURA

Aquest qüestionari pretén recollir la teva opinió sobre la metodologia seguida a l'assignatura “Observació i innovació a l'aula” que estàs cursant. Per això has de valorar cadascuna de les preguntes d'acord amb una escala de l'1 al 7, on 1 significa gens i 7, molt.

És un qüestionari anònim i no trigaràs més de deu minuts en respondre'l. Et demanem la teva col·laboració per contestar-lo i per millorar la docència.

Moltes gràcies!

Qüestionari núm.

	Gens d'acord					Molt d'acord	
	1	2	3	4	5	6	7
1- En les tasques acadèmiques, el projecte d'observació en grup (l'elaboració de la guia d'observació, el treball de camp la redacció de l'article i l'exposició via narrativa digital o pòster) considero que m'ha permès:							
Ser més autònom/a							
Tenir més autocrítica							
Ser més reflexiu/va							
Veure punts de vista diferents al meu							
Treballar cooperativament							
Organitzar-me millor el temps							
Planificar-me millor el treball							
Tenir més creativitat							
Ser més conscient i expressar la vivència del procés d'aprenentatge							

	Gens d'acord					Molt d'acord	
	1	2	3	4	5	6	7
2- Per assolir les competències de l'assignatura, en quina mesura t'han resultat útils:							
Les classes magistrals o teòriques							
Les activitats d'aprenentatge autònom (estudi i treball individual)							

L'aprenentatge orientat a projectes (el disseny i el desenvolupament d'un procés observacional)							
L'aprenentatge cooperatiu (el treball en grup per desenvolupar el projecte anterior)							
Les activitats de reflexió (via narratives digitals, diari reflexiu, portafolis digital).							
L'aprenentatge a través de la interacció i activitat grupal (debats a classe, anàlisi de casos i/o la resolució de problemes pràctics en grup).							
Les tutories							

	Gens d'acord				Molt d'acord		
3- Valora en quina mesura consideres que els mètodes que s'han utilitzat en l'assignatura permeten:	1	2	3	4	5	6	7
Aprendre a aprendre							
Aprendre significativament							
Cercar, usar, analitzar sintetitzar la informació per un aprenentatge integrador (no fragmentat, global)							
Desenvolupar un judici crític, implicar-me més activament en la transformació social							

	Gens d'acord				Molt d'acord		
4- En quina mesura els trets següents caracteritzen el professorat d'aquesta assignatura:	1	2	3	4	5	6	7
Proveïdor/a d'informació							
Facilitador/a d'aprenentatge (millora personal i/o acadèmica)							
Guia expert per l'aprenentatge (ajuda a aprendre a aprendre)							
Avaluador/a de l'aprenentatge							

	Gens d'acord				Molt d'acord		
5- Després de l'assignatura em sento satisfet/a de:	1	2	3	4	5	6	7
La manera d'impartir les classes.							
El procés i el progrés del meu aprenentatge.							
L'autonomia per desenvolupar el meu aprenentatge (							
Altres:							
-							
-							
-							
-							

6- Quines paraules et “vénen al cap” quan penses en la manera de fer las classes per part del professorat de l'assignatura?

7- Indica els punts positius de la metodologia seguida en aquesta assignatura:

8- Què has trobat a faltar?

9- Què creus que es podria fer per millorar l'assignatura?

VARIABLES SOCIODEMOGRÀFIQUES**Nom de l'assignatura:** _____**Torn:** ☐ Matí ☐ Tarda**Edat:** _____**Sexe:** ☐ Home ☐ Dona**Via d'accés al grau:** ☐ PAAU ☐ CFGS☐ Majors de 25☐ Majors de 40**Quantes hores setmanals t'ocupa el treball de l'assignatura fora de classe:**☐ Menys de 5 hores☐ Entre 5 i 10 hores☐ Més de 10 hores**Creus que aquesta assignatura exigeix la mateixa dedicació que altres amb els mateixos crèdits?**☐ Exigeix més dedicació☐ Exigeix una dedicació semblant☐ Exigeix menys dedicació**Quants crèdits has matriculat aquest semestre?** _____**Quina és la teva dedicació a les següents activitats:****- Treball:**

- ☐ No tinc treball
- ☐ Treballo menys de 10 hores a la setmana
- ☐ Treballo entre 10 i 20 hores a la setmana
- ☐ Treballo més de 20 hores a la setmana

- Activitats de voluntariat, lleure, participació ciutadana (associacionisme):

- ☐ No hi participo
- ☐ Hi dedico menys de 10 hores a la setmana
- ☐ Hi dedico entre 10 i 20 hores a la setmana
- ☐ Hi dedico més de 20 hores a la setmana

Moltes gràcies per la teva participació

QÜESTIONARI SOBRE LA METODOLOGIA DE L'ASSIGNATURA

Aquest qüestionari pretén recollir la teva opinió sobre la metodologia seguida a l'assignatura “Orientació i gènere” que estàs cursant. Per això has de valorar cadascuna de les preguntes d'acord amb una escala de l'1 al 7, on 1 significa gens i 7, molt.

57

És un qüestionari anònim i no trigaràs més de deu minuts en respondre'l. Et demanem la teva col·laboració per contestar-lo i per millorar la docència.

Moltes gràcies!

Qüestionari núm.

	Gens d'acord					Molt d'acord	
	1	2	3	4	5	6	7
1- En les tasques acadèmiques, el diari reflexiu (el procés de reflexió sobre els continguts, l'aplicació del judici crític, la relació amb experiències personals, els treballs en petit i gran grup, l'anàlisi d'articles, la lectura del llibre, l'elaboració de les fitxes d'observació i la recerca de material extern) considero que m'ha permès:							
Ser més autònom/a							
Tenir més autocrítica							
Ser més reflexiu/va							
Veure punts de vista diferents al meu							
Treballar cooperativament							
Organitzar-me millor el temps							
Planificar-me millor el treball							
Tenir més creativitat							
Ser més conscient i expressar la vivència del procés d'aprenentatge							
2- Per assolir les competències de l'assignatura, en quina mesura t'han resultat útils:							
Les classes magistrals o teòriques							
Les activitats d'aprenentatge autònom (estudi i treball individual)							
L'aprenentatge orientat a la resolució d'exercicis i problemes (la							

realització de les fitxes d'observació o l'anàlisi d'articles amb la <i>tècnica puzle</i>)							
L'aprenentatge cooperatiu (el debat i el treball en petit i gran grup)							
Les activitats de reflexió (diari reflexiu o activitats a l'aula)							
L'aprenentatge a través de la interacció i activitat grupal (debats a classe, anàlisi de casos i/o la resolució de problemes pràctics en grup)							
Les tutories (atenció individualitzada presencialment o mitjançant l'e-mail)							

57

	Gens d'acord				Molt d'acord		
	1	2	3	4	5	6	7
3- Valora en quina mesura consideres que els mètodes que s'han utilitzat en l'assignatura permeten:							
Aprendre a aprendre							
Aprendre significativament							
Cercar, usar, analitzar sintetitzar la informació per un aprenentatge integrador (no fragmentat, global)							
Desenvolupar un judici crític, implicar-me més activament en la transformació social							

	Gens d'acord				Molt d'acord		
	1	2	3	4	5	6	7
4- En quina mesura els trets següents caracteritzen el professorat d'aquesta assignatura:							
Proveïdor/a d'informació							
Facilitador/a d'aprenentatge (millora personal i/o acadèmica)							
Guia expert per l'aprenentatge (ajuda a aprendre a aprendre)							
Avaluador/a de l'aprenentatge							

	Gens d'acord				Molt d'acord		
	1	2	3	4	5	6	7
5- Després de l'assignatura em sento satisfet/a de:							
La manera d'impartir les classes.							
El procés i el progrés del meu aprenentatge.							
L'autonomia per desenvolupar el meu aprenentatge							
Altres:							
-							
-							
-							
-							

6- Quines paraules et “vénen al cap” quan penses en la manera de fer las classes per part del professorat de l'assignatura?

7- Indica els punts positius de la metodologia seguida en aquesta assignatura:

57

8- Què has trobat a faltar?

9- Què creus que es podria fer per millorar l'assignatura?

VARIABLES SOCIODEMOGRÀFIQUES**Nom de l'assignatura:** _____**Torn:** ☐ Matí ☐ Tarda**Edat:** _____**Sexe:** ☐ Home ☐ Dona**Via d'accés al grau:** ☐ PAAU ☐ CFGS☐ Majors de 25☐ Majors de 40**Quantes hores setmanals t'ocupa el treball de l'assignatura fora de classe:**☐ Menys de 5 hores☐ Entre 5 i 10 hores☐ Més de 10 hores**Creus que aquesta assignatura exigeix la mateixa dedicació que altres amb els mateixos crèdits?**☐ Exigeix més dedicació☐ Exigeix una dedicació semblant☐ Exigeix menys dedicació**Quants crèdits has matriculat aquest semestre?** _____**Quina és la teva dedicació a les següents activitats:****- Treball:**

- ☐ No tinc treball
- ☐ Treballo menys de 10 hores a la setmana
- ☐ Treballo entre 10 i 20 hores a la setmana
- ☐ Treballo més de 20 hores a la setmana

- Activitats de voluntariat, lleure, participació ciutadana (associacionisme):

- ☐ No hi participo
- ☐ Hi dedico menys de 10 hores a la setmana
- ☐ Hi dedico entre 10 i 20 hores a la setmana
- ☐ Hi dedico més de 20 hores a la setmana

Moltes gràcies per la teva participació

QÜESTIONARI SOBRE LA METODOLOGIA DE L'ASSIGNATURA

Aquest qüestionari pretén recollir la teva opinió sobre la metodologia seguida a l'assignatura "Informàtica aplicada a la recerca educativa" que estàs cursant. Per això has de valorar cadascuna de les preguntes d'acord amb una escala de l'1 al 7, on 1 significa gens i 7, molt.

És un qüestionari anònim i no trigaràs més de deu minuts en respondre'l. Et demanem la teua col·laboració per contestar-lo i per millorar la docència.

Moltes gràcies!

Questionari núm.

	Gens d'acord					Molt d'acord	
	1	2	3	4	5	6	7
1- En les tasques acadèmiques, el projecte d'observació en grup (l'elaboració de la guia d'observació, el treball de camp la redacció de l'article i l'exposició via narrativa digital o pòster) considero que m'ha permès:							
Ser més autònom/a							
Tenir més autocrítica							
Ser més reflexiu/va							
Veure punts de vista diferents al meu							
Treballar cooperativament							
Organitzar-me millor el temps							
Planificar-me millor el treball							
Tenir més creativitat							
Ser més conscient i expressar la vivència del procés d'aprenentatge							
	Gens d'acord					Molt d'acord	
	1	2	3	4	5	6	7
2- Per assolir les competències de l'assignatura, en quina mesura t'han resultat útils:							
Les classes magistrals o teòriques							
Les activitats d'aprenentatge autònom (estudi i treball individual)							
L'aprenentatge orientat a projectes (el disseny i el desenvolupament d'un procés observacional)							

L'aprenentatge cooperatiu (el treball en grup per desenvolupar el projecte anterior)							
Les activitats de reflexió (via narratives digitals, diari reflexiu, portafolis digital).							
L'aprenentatge a través de la interacció i activitat grupal (debats a classe, anàlisi de casos i/o la resolució de problemes pràctics en grup).							
Les tutories							

3- Valora en quina mesura consideres que els mètodes que s'han utilitzat en l'assignatura permeten:

Aprendre a aprendre

Aprendre significativament

Cercar, usar, analitzar sintetitzar la informació per un aprenentatge integrador (no fragmentat, global)

Desenvolupar un judici crític, implicar-me més activament en la transformació social

Gens d'acord Molt d'acord

1	2	3	4	5	6	7

4- En quina mesura els trets següents caracteritzen el professorat d'aquesta assignatura:

Proveïdor/a d'informació

Facilitador/a d'aprenentatge (millora personal i/o acadèmica)

Guia expert per l'aprenentatge (ajuda a aprendre a aprendre)

Avaluador/a de l'aprenentatge

Gens d'acord Molt d'acord

1	2	3	4	5	6	7

5- Després de l'assignatura em sento satisfet/a de:

La manera d'impartir les classes.

El procés i el progrés del meu aprenentatge.

L'autonomia per desenvolupar el meu aprenentatge (

Altres:

-
-
-
-

Gens d'acord Molt d'acord

1	2	3	4	5	6	7

6- Quines paraules et “vénen al cap” quan penses en la manera de fer las classes per part del professorat de l'assignatura?

7- Indica els punts positius de la metodologia seguida en aquesta assignatura:

57

8- Què has trobat a faltar?

9- Què creus que es podria fer per millorar l'assignatura?

VARIABLES SOCIODEMOGRÀFIQUES**Nom de l'assignatura:** _____**Torn:** ☐ Matí ☐ Tarda**Edat:** _____**Sexe:** ☐ Home ☐ Dona**Via d'accés al grau:** ☐ PAAU ☐ CFGS ☐ Majors de 25☐ Majors de 40**Quantes hores setmanals t'ocupa el treball de l'assignatura fora de classe:**☐ Menys de 5 hores☐ Entre 5 i 10 hores☐ Més de 10 hores**Creus que aquesta assignatura exigeix la mateixa dedicació que altres amb els mateixos crèdits?**☐ Exigeix més dedicació☐ Exigeix una dedicació semblant☐ Exigeix menys dedicació**Quants crèdits has matriculat aquest semestre?** _____**Quina és la teva dedicació a les següents activitats:****- Treball:**

- ☐ No tinc treball
- ☐ Treball menys de 10 hores a la setmana
- ☐ Treball entre 10 i 20 hores a la setmana
- ☐ Treball més de 20 hores a la setmana

- Activitats de voluntariat, lleure, participació ciutadana (associacionisme):

- ☐ No hi participo
- ☐ Hi dedico menys de 10 hores a la setmana
- ☐ Hi dedico entre 10 i 20 hores a la setmana
- ☐ Hi dedico més de 20 hores a la setmana

Moltes gràcies per la teva participació